

*Development of the Social Pedagogy
Развитие на социалната педагогика*

ПРЕВЕНЦИЯ НА АГРЕСИЯТА ЧРЕЗ ПОЗИТИВНИ НАЧИНАНИЯ И ПОЗИТИВНА ПОДКРЕПА

Надие Карагьозова
Община Кубрат

Резюме. Настоящата статия разглежда необходимостта от позитивна подкрепа в работата с деца в конфликт със закона и успешните форми на положително въздействие от практиката на МКБППМН (Местна комисия за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните) при община Кубрат.

Keywords: prevention, positive support; children in conflict with the law

Въведение

Ежедневието отчита доста тревожна и притеснителна статистика. Броят на децата с поведенчески проблеми расте. В последните години водените на отчет в ДПС (Детска педагогическа стая) показват снижаване на възрастта. Все повече малолетни са сред извършителите на различни по вид противообществени прояви. Деца на по 8, 9 години вече са регистрирани в ДПС и имат по няколко противообществени прояви. Изправени пред сложната и бързо променяща се картина, си задаваме въпроса – кой е виновен за това и кой трябва да носи отговорност? Въпрос, на който трудно може да се даде еднозначен отговор. Виновни сме всички – родителите, педагозите, цялото общество, след като допускаме всичко това да се случи.

Като секретар на Местна комисия за борба срещу противообществените прояви на малолетни и непълнолетни с натрупан опит и наблюдения, мога да обобща най-общо причините, които водят до конфликт със закона, по следния начин: липсата на родителски контрол и грижи, криминогенната приятелска среда и негативните образци на подражание. Това са само малка част от факторите, които влияят най-силно и най-пряко върху поведението на подрастващите, у които се проявява склонност към агресивни прояви при разрешаването на проблемни и конфликтни ситуации.

Според данни от научно-практическата конференция „Превенция на агресивното поведение у децата в училище и детската градина“, проведена в Шумен на 8 – 9 ноември, 2012 година, и от други изследвания провокативното поведение, агресията и насилието сред учениците растат. Общото мнение на изследователите е, че агресивно поведение се наблюдава и сред децата от детската градина, което реално съществува, но не е непрекъснато и постоянно.

Негативните прояви нарушават пълноценните контакти между хората. Агресията води до тежки последствия както при жертвата, така и при този, който я причинява. Училището, като огледало на обществото, отразява и преживява всички кризи на общуването в различните му прояви (деца – деца, учители – деца, учители – родители, родители – деца). В училищната среда често възникват неприятни ситуации, напрежение и конфликти, провокирани от ученическа агресия и враждебност.

В психологическата литература *агресивността* се разглежда като специфична форма на поведение, която се изразява в демонстрация на неприязън, а понякога и на груба сила спрямо друго лице с намерение да му се причини вреда или болка. Това може да бъде обида, подигравка, присмех, иронично подхвърляне, унижаващо индивида, злепоставяне, физическа болка, телесно увреждане и др. За да бъде едно поведение агресивно, е необходимо наличието на съзнателно намерение за причиняването на вреда (Djaldedi, Vasilev, Stamatov, 1992: 65).

Актуалността и значимостта на проблема поставят на дневен ред пред специалистите от различни области необходимостта от търсене на

подходящи форми за нейното овладяване и налагат осъществяването на ранна превенция като неотложна мярка.

Изложение

Сред най-успешните форми на работа, с която МКБППМН (Местна комисия за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните) – Кубрат постига и отчита добри резултати в превантивната работа с деца в конфликт със Закона, са следните.

1. Индивидуална работа с деца в конфликт със закона. Индивидуалната работа изисква да се познават основните личностни характеристики на детето. Съобразяването с тези особености улеснява работата с него. Изследвания доказват, че оказването на помощ и позитивна подкрепа намалява тревожността, засилват чувството на значимост и заздравява връзките между хората, укрепва вярата в собствените сили и възможности и др. Разговорите с деца, които могат да бъдат както извършители на противообществени прояви, така и жертви, засилват изграждането на доверителни връзки, провокират към интерпретиране на различни теми и проблеми. За детето е важно да получава внимание, уважение, разбиране, обич, топлина. Присъствието на подкрепящ възрастен, към когото детето има доверие, особено в период, когато се чувства емоционално неустойчиво и уязвимо, способства за преодоляване на стреса у детето и преодоляване на неприемливо поведение и др.

2. „Връстници обучават връстници“, или сътрудничеството и партнирането на деца с изявиени успехи в различни области в помощ и подкрепа на деца с противообществени прояви. В Дните на отворени врати на Комисията деца от клуб „Емпатия“ се включват активно и с желание споделят различни моменти от своето ежедневие, които са добра препоръка към връстниците им, които не умеят да планират ползотворно свободното си време. Например грижата за домашния любимец, постоянните занимания, свързани с хоби, участия в извънучебни дейности и посещения в клубове по интереси са полезни за осмисляне на свободното време. Децата се учат на социални умения, като наблюдават другите. Общуването с връстниците помага за приятелско отношение към нови и непознати хора. От педагогическата практика се знае, че сред полезните форми за успешна социализация е тази чрез връстници.

3. Срещи със специалисти от различни области. Периодичните срещи с професионалисти от различни сфери на обществения живот (полицейски служители, пожарникари, лекари, предприемачи, хора на изкуството и др.) помагат на децата да се запознаят отблизо с основните характеристики на професията им. Разговорите с полицейските служители дават полезни знания, свързани с осигуряване на сигурността и защитата на населението

и общественения ред. Доказалите се професионалисти са добрите примери от ежедневието, от които подрастващите имат непрекъснато нужда.

4. Включване на децата в позитивни начинания. Доказани в практиката са ползите от спорта, игрите на открито, артзаниманията, терапията чрез приказки, хумора, информационно-образователните кампании. Изкуството има невероятната сила да въздейства положително върху индивида, като развива усета към красивото, уюта, подобрява диалога между хората, сближава различни култури и общности. Рисуването помага за разкриване на резервите, като дава възможност за изразяване на себе си и води до постоянна мотивация за позитивна промяна. Рисуването помага на детето да изрази своите мисли и чувства, а чрез рисунката си да покаже това, което изпитва, и да освободи отрицателните емоции, като гняв, срам, вина, болка, тъга, и да ги преодолее. Агресията би могла да се трансформира в неагресия, ако агресивното поведение се замества с неагресивно, враждебността в поведението на другите се замества с доброжелателност и взаимоотношенията се базират на съпреживяване, съчувствие. Посочените алтернативи най-ефективно могат да се приложат в творческите и в спортните занимания на децата. Спортът помага за развиване на волеви качества, укрепва цялостно организма, развива двигателните умения и др. Колективните спортове развиват умения за екипност, съпреживяването на общите успехи и неуспехи, води до сплотяване и заздравяване на отношенията в отбора и др. Игрите, свързани с формиране на дружелюбност и толерантност, като страни на социалното позитивно общуване, са отлично средство в превенцията срещу насилието, омразата и агресията.

Превенцията на агресивните прояви на подрастващите може да се осъществява резултатно, ако се познават добре обуславящите ги причини и условия, ако съществува добро взаимодействие между държавните и обществените органи за превенция, ако има добро взаимодействие между училището и семейството и най-вече, когато в превантивната дейност участват висококвалифицирани специалисти с подходяща образователна, педагогическа, правна и психологическа подготовка. Добрата практика и политика на съвременното училище и детска градина е добра и тогава, когато в нея е залегнала ранната превенция, чийто обект са подрастващите, уязвими към различни външни влияния и въздействия.

Заклучение

С много разбиране, чувствителност, мъдрост и чувство за хумор педагози и родители трябва ежедневно да участват, помагат, съдействат за развиване потенциала на децата и да насочват енергията им в конструктивни дейности, които ги изграждат като пълноценни личности с богата интелектуална, социална и емоционална култура. Децата имат нужда от позитивно и

подкрепящо родителство, което ги разбира, уважава и ги приема като партньори в общия път на израстване и формиране като личности, които знаят и могат, могат и правят, правят и постигат.

Пътят към детето, независимо на каква възраст, е ежедневна стъпка към неговия вътрешен свят и потребности. Общуването с детето е начало на съвместно опознаване и изграждане на доверие. Емоционалната, педагогическа, психологическа помощ и подкрепа е професионална ангажираност. Тяхната обич и усмивки, мотив и вдъхновение. Ангажирането им в позитивни начинания е успех, който означава много и за двете страни.

REFERENCES/ЛИТЕРАТУРА

Djaldedi, V., Vasilev, V. & Stamatov, R. (1992). *Psihologiya*. Sofia: Izdatelstvo Prosveta [Джалдети, А., Василев, В. & Стаматов, Р. (1992). *Психология*. София: Издателство Просвета].

PREVENTION OF AGGRESSION THROUGH POSITIVE VENTURES AND POSITIVE SUPPORT

Abstract. This paper discusses the need for positive support in dealing with children in conflict with the law, as well as the successful forms of positive impact on the practice of the local Committee dealing with antisocial activities of minors and underage in the Municipality of Kubrat.

✉ **Ms. Nadie Karagyozyova**
Municipality of Kubrat
Kubrat, Bulgaria
E-mail: nadi_69@abv.bg